

Пішга П.Я.

студент,

Ніжинський державний університет

МЕТОДИКА ПЕРЕВІРКИ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Актуальність дослідження сфери іншомовної компетентності та пошуку ефективної методики перевірки рівнів сформованих знань іноземної мови є надважливим аспектом під час інтеграції України в Європейський Союз. Якісна перевірка знань дозволяє знайти прогалини у засвоєнні матеріалів вивчення іноземної мови, розробити ефективні рішення щодо навчання мови, змотивувати учнів до

якіснішого навчання та здобуття знань [3, с. 159]. Комплекс методологічних рішень перевірки компетентності іноземної мови повинен забезпечити такі характеристики, як: надійність, практичність, об'єктивність.

Формування навичок говоріння, читання, письма та слухання іноземної мови є досить складним та комплексним процесом. Кінцевим етапом є та чи інша набута компетентність. У цілому, варто розуміти, що компетентністю називають сукупність знань, вмінь та практичних навичок певної галузі, досвіду для виконання певних цілей.

Далі будемо говорити конкретно про лексичну компетентність, а саме головне, про методику її перевірки. Для коректної та ефективної перевірки лексичної компетентності варто усвідомлювати, що вона собою являє, які характеристики її формування, компоненти, фактори формування. Отож, **лексичною компетентністю (ЛК)** ми називаємо спроможність людини коректно та правильно висловлюватися під час комунікації та розуміти інших, фундаментом якої є складний процес взаємодії досвіду, знань та практичних навичок, а також розуміння лексичних явищ [2, с. 216]. Ступінь формування ЛК залежить від обсягу знань про лексичну сторону, засвоєних у процесі навчання. Здобуття лексичної компетентності – це не лише вивчення великої кількості слів, а й вміння застосовувати їх під час комунікації.

Лексична компетентність складається з таких компонентів: лексична навичка, лексичні знання та лексична усвідомленість. Лексична навичка – це діяльність, спрямована на коректне сприймання та відтворення мовлення у процесі комунікації. Вона має дві складові: рецептивну та репродуктивну. Кожна з них має свій спектр функцій. Рецептивна відповідає за розуміння лексичних одиниць, якими є слова, словосполучення та речення, у формі усного та писемного мовлення. Своєю чергою репродуктивним компонентом лексичної компетентності називається вираження лексичних одиниць в усному та писемному мовленні. Варто також зазначити, що лексичні навички розвиваються поетапно.

Іншою складовою формування лексичної компетентності є лексичні знання, що уособлюють собою теоретичні відомості, які засвоюються людиною, про лексичну сторону мовлення, його усну і писемну форму, здатність слова мати синоніми, антоніми, пароніми

омоніми. Також такі знання включають відомості про правила словотвору, структуру слова (суфікс, префікс, корінь), схожість лексичних систем рідної та іноземної мов.

Лексична усвідомленість є загальним компонентом мовної усвідомленості. Тобто це стосується розмірковувань та аналізу власної лексичної компетентності іноземної мови, розуміння та вживання лексичних одиниць різного рівня, усвідомлення переваг та недоліків власного типу мовлення.

Проаналізувавши характеристики формування лексичної компетентності, можна говорити про методику її перевірки. А це процес досить комплексний. Тут варто враховувати можливі труднощі у формуванні ЛК. Зокрема, такими є труднощі трьох типів:

- труднощі, пов'язані з індивідуальними характеристиками учнів;
- труднощі, пов'язані зі складністю самої іноземної мови;
- труднощі, пов'язані з умовами та методиками навчання;

Передусім піддаються контролю окремі компоненти ЛК, а не поняття в цілому. Тобто можна перевірити навички, знання, вміння, лексичну усвідомленість окремо. Найважливішим індикатором рівня сформованості ЛК слугує перевірка на спілкуванні. Також важливими показниками ЛК може бути перевірка аудіювання, читання, говоріння, письма та перекладу.

Загалом, володіння лексичною складовою є лише частиною системи розвитку мовлення іноземною мовою. Тому перевірка лексичних навичок є недоцільною для підсумкового контролю. Підлягати контролю натомість мають такі дії з лексичними одиницями, як: виклик лексичної одиниці з пам'яті, її взаємодія з іншими ЛО, перевірка слова в певному контексті. Перевірити, чи якісно засвоїлись певні ЛО можна за допомогою різних вправ, тестів з декількома варіантами, тестів з відкритою відповіддю або з використанням завдань на заповнення пропусків. Єдиним показником, індикатором оцінки рівня сформованості лексичної компетентності є поняття правильності. Тобто можна зробити висновок, чи учень зрозумів текст, який він прочитав чи прослухав, за тим, чи правильно він відповідає на поставлені запитання вчителем або у тесті. При говорінні та письмі потрібно дивитися на правильність

вживання ЛО. Тобто важливу роль гратиме наявність та кількість помилок.

Зазвичай розповсюдженими формами перевірки іншомовної лексичної компетентності можуть слугувати різні анкетування, опитування, тести. Безпосередньо в педагогічній діяльності використовуються поточний, періодичний та підсумковий види контролю [1, с. 36]. Такий розподіл пов'язаний із наявною організацією навчання. Основною ціллю проведення контролю лексичної компетентності для учнів є діагностика засвоєння матеріалу на різних етапах навчання.

Список використаних джерел:

1. Довгий І. Тестування як ефективний метод перевірки мовної компетенції. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2009. Вип. 4. С. 35–38.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Квасова О. Теоретичні аспекти і досвід створення курсів з мовного тестування. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка*. 2016. № 4. С. 157–163.